

Posudek diplomové práce Filipa Konvalinky Antonín Macek: Básník, publicista, prozaik

Diplomová práce Filipa Konvalinky je pokusem „vdechnout nový život“ autorovi, který se díky své osobní angažovanosti, zaujatosti a víře stal pro určitým prototypem angažovaného sociálního básníka, kterého nová socialistická literární historie a literatura po roce 1945 mohla vyzdvihnout jako jeden z kamenů své nově budované tradice. Silné ideové výklady popotlačily jiné roviny díla Antonína Macka, a i kvůli nim se z živé osobnosti stal památník, na který je možno zapomenout. Filip Konvalinka ve své diplomové práci chtěl odstranit nehybné, strnulé výklady, a najít nové historické interpretace, které by představily Antonína Macka jako mnohostrannou osobnost.

Diplomová práce je tak vlastně psána polemicky k výkladům V. Pekárka a L. Malické (textům z let 1956, resp. 1963). Systematicky třídí básnickou, prozaickou a publicistickou tvorbu. A ukazuje v komplexnosti jeho tvorby, že slovy Šaldovými Antonín Macek byl „dělníkem božím“, tedy autorem oddaným myšlence a zájmu o druhé, básníkem pracujícím pro/ v perspektivě věčnosti.

Konvalinka sleduje konfliktní, ale pro modernu velmi charakteristický vztah k religiozitě, s charakteristickými příznaky antiklerikála a zároveň hledače boha, anarchisty a harmonizátora. Diplomová práce toto rozpětí mezi Mackem – socialistou a Mackem – bohohledačem (pokud si dovolím jej tak nazvat) jasně ukazuje. Pro tento pohled je významné, a Filip Konvalinka se této otázce také věnuje, byť okleštěně, že jedním z úhelných kamenů jeho tvorby a činnosti eticky přijatá výzva filozofických „ikon“ modernistů A. Schopenhauera a Fr. Nietzsche. Cenné je na práci to, že se diplomant se podrobně věnuje analýzám Mackova díla, aniž by se chtěl jen vytvořit protiváhu idologickým výkladů 50. a 60. let. Jen škoda, že Konvalinka opominul alespoň více rozvinout sbírku Tři hodiny, která je pro celkový pohled na básníka poměrně důležitá.

Vyrovnat se historicky osobnostmi české moderny, zvláště období prvních desetiletí 20. století není vůbec jednoduché. Toto období je první pohled ne tak zřetelně profilované jako předchozí desetiletí, o to je komplexnější a komplikovanější. Postava Antonína Macka v sobě nese řadu tehdejších moderních konfliktů a směřování. Zdá se mi, že Filip Konvalinka resignoval na pokus tuto komplexitu modernisty představit. Sice se snažil Antonínu Mackovi „vdechnout život“, ale (dovolte mi obrazové pojmenování) Pygmalionem není. Diplomová

práce je tak trochu na půl cesty. Je poněkud popisná, často by asi stačilo, prostudovat soudobé literárněhistorické práce o prvních desetiletích, které by mohly pomoci zaplnit vakantní horizont, v němž se Macek pohyboval. Možná by se interpretačním klíčem mohly stát Šaldovy poznámky na okraj Mackova díla a jeho posmrtná vzpomínka. Jiný klíč se nabízel v jinak pěkné části věnované Mackově básni a sbírce „Mé Čechy“, kde autor cituje krátce z e studie Miroslava Červenky o českém volném verši a naznačuje vazbu s českým symbolismem. (Znovu v jiné rovině se tu objevuje vnitřní provázanost s Petrem Bezručem, na niž také, ale poněkud vágně a neproblematicky Konvalinka odkazuje).

Práci ale hodnotím velmi dobře, je samostatná a svědčí o potenciálních schopnostech svého autora, ačkoliv jako historická monografie je poněkud, jak už bylo řečeno, popisná a nedotažená a, to mne mrzí nejvíce, i nudná. Autorův osobní zájem o Antonína Macka dovedně skrývá.

Libuše Heczková, PhD.

